

TRI SLOBODE POD LUPOM

Prikaz slučajeva kršenja osnovnih ljudskih prava u Srbiji, 25. avgust - 7. septembar 2023. godine

Sloboda izražavanja

Šapić drsko prema novinarima N1

Na konferenciji za medije, gradonačelnik Beograda Aleksandar Šapić je u svom već ustaljenom maniru odgovarao na pitanja novinarke N1. Na pitanje novinarke zbog čega gradske vlasti ne odgovaraju na upite televizije N1, Šapić je rekao da “Niste dobili odgovor zato što znate zašto niste dobili odgovor. Kao što znate da ćete od mene uvek dobiti odgovor. Kad nema svedoka, ne dajemo vam odgovore, sami ste nas doveli u takvu situaciju, ali nije to sad važno.” Gradonačelnik Šapić redovno koristi konferencije za medije kako bi se “obračunao” sa medijima koji profesionalno obavljaju svoj posao i postavljaju pitanja koja su od javnog interesa.

Insajder Youtube kanal na meti hakerskih napada

Insajderov Youtube kanal našao se na meti hakerskih napada 31. avgusta. Kanalu je promenjeno ime u TeslaLive i sa njega je strimovano obraćanje Ilona Maska. U dogovoru Insajdera i Youtube-a, kanal je privremeno suspendovan radi očuvanja video materijala i do sada ostvarenih pregleda. Ovaj hakerski napad se dogodio neposredno pred početak nove televizijske sezone na Insajder televiziji.

Organizatoru koncerata ruskih muzičara u Beogradu naređeno da napusti Srbiju

Jevgeniju Iržanskom, organizatoru koncerata ruskih muzičara u Srbiji, i njegovoj supruzi Elizabet, naređeno je da u roku od nedelju dana napuste Srbiju. Pre zvaničnog saopštenja da moraju da napuste zemlju i izrečene zabrane ulaska na godinu dana, Jevgenij je saslušan u BIA, gde su ga ispitivali o njegovom odnosu prema Putinu, ratu u Ukrajini i odnosu sa Ruskim demokratskim društvom, koje u Srbiji organizuje antiratne skupove i događaje. Jevgenij je inače organizator koncerata muzičara kojima je u Rusiji nastupanje uglavnom zabranjeno zbog njihovog antiratnog delovanja i otvorenog suprotstavljanja Putinovom režimu. Ovo nije prvi put da se ruskim državljanima, povezanim sa antiratnim aktivizmom, brani ulazak u Srbiju te se postavlja pitanje šta je glavni cilj preduzimanja ovakvih mera. Jevgenij je najavio da će podneti žalbu na donetu odluku.

Koluvijin otac targetira nezavisne medije

Otac Predraga Koluvije, prvooptuženog za organizovanje kriminalne grupe koja je uzgajala marihuanu, je na proslavi rođendana tabloida **Informer** nosio majicu na kojoj su targetirani nezavisni mediji. Na majici su precrtani logoi **N1, Danas, NIN i Vreme**, a na poleđini majice je pisalo **“Podrži Jovanjicu”**. Nije objašnjeno zašto su Predrag Koluvija i njegov otac prisustvovali proslavi Informera. Targetiranje nezavisnih medija nije slučajnost, to je još jedan od pritisaka na one koji objektivno izveštavaju o jednom od najznačajnijih i najkontroverznijih afera u Srbiji.

Snimateljima zabranjen ulaz u Skupštinsku salu

Snimateljima i fotoreporterima nije bio dozvoljen ulazak u Skupštinsku salu na vanrednu sednicu. Skupštinsko obezbeđenje im je blokiralo ulazak u salu, te su kamermani i fotoreporterima mogli da naprave snimke i fotografije samo sa vrata sale. Skupštinska sednica održana je 5. septembra, a deo opozicije je “blokiral sednicu”.

Ponovo bačeni leci u dvorište N1 i u prostorije Danas-a

Nekoliko desetina letaka sa natpisom “Kurtijeva opozicija” i fotografijama opozicionih političara bačeno je u dvorište televizije N1, kao i u prostorije Danas-a. Letke potpisuje ekstremno desničarski Konzervativni pokret “Naši”, koji je u proteklom periodu organizovao i sličnu akciju bacanja letaka u dvorište Nezavisnog društva novinara Vojvodine.

Sloboda okupljanja

Kolima uleteo u okupljene protestante

25. avgusta, neposredno pre početka protesta protiv nasilja u Gornjem Milanovcu, muškarac se zaleteo automobilom među okupljene građane/ke i tom prilikom je povređeno šestogodišnje dete. Na sreću, dete je zadobilo lakše telesne povrede i u stabilnom je stanju. Osumnjičeni muškarac je uhapšen i određen mu je pritvor u trajanju od 30 dana. Ovo je jedan od ekstremnijih primera ugrožavanja bezbednosti građana/ki koji se svake nedelje okupljaju na protestima protiv nasilja širom Srbije. Pukom srećom, incident nije završen tragično. Građani/ke uznemireni incidentom protestovali su ispred policijske stanice u Gornjem Milanovcu, nezadovoljni što policija nije obezbeđivala skup. Nadležni organi su dužni da garantuju bezbednost građanima/kama koji protestuju i time spreče ovakav i slične primere direktnog ugrožavanja života građana/ki.

Policija sprečila aktiviste/kinje da priđu gradonačelniku Novog Sada

Članovi/ce pokreta "Bravo" pokušali su da, pre ceremonije prijema đaka prvaka, uruče pancir gradonačelniku Novog Sada Milanu Đuriću, međutim, u tome ih je sprečila policija. Aktivisti/kinje su zaustavljeni na kapiji škole u Futogu, gde su legitimisani i zadržani sat vremena radi utvrđivanja identiteta, nakon čega su pušteni jer nije bilo osnova za krivičnu ili prekršajnu prijavu. Namera članova/ica pokreta "Bravo" bila je da ukažu na pitanje bezbednosti u školama, temu koja je postala naročito osetljivo pitanje nakon masovnog ubistva u Osnovnoj školi "Vladislav Ribnikar" u Beogradu.

Student priveden i oduzeti mu plakati

Student Pravnog fakulteta u Nišu Dimitrije Dimić priveden je u Beogradu i oduzeti su mu plakati sa karikaturama Aleksandra Vučića, Aleksandra Vulina i Bratislava Gašića. Dimić kaže da su mu policajci prišli sa leđa, tražili ličnu kartu, a potom mu stavili lisice i odvezli ga u Policijsku stanicu na Vračaru, gde su mu pored plakata, oduzeli i natpis sa imenom ulice policijskog inspektora Slobodana Milenkovića. Podsećamo, Dimić je sredinom jula šrajkovao glađu u Pionirskom parku, želeći time da izrazi svoju solidarnost sa protestima protiv nasilja. Nije jasno zašto je policija privela Dimića, te se postavlja pitanje da li su time želeli da zastraše studenta i pošalju poruku svima koji javno iznose svoje političke stavove koji se suprotstavljaju stavovima predstavnika vlasti.

Policija i privatno obezbeđenje sprečavali prolazak građanima i aktivistima

Policija i privatno obezbeđenje sprečavalo je prolazak građana/ki i aktivista/kinja ka vrhu planine Kablar. Ekološki aktivisti/kinje se protive izgradnji staklenog vidikovca na vrhu Kablara. Aktivisti/kinje iz Čačka ukazuju na štetnost izgradnje planiranog vidikovca.

Sloboda udruživanja

Aktivista Momčilo Trajković zadržan na prelazu Merdare

Predsednik Srpskog nacionalnog foruma, pravnik i aktivista iz Severne Mitrovice, Momčilo Trajković zadržan je na administrativnom prelazu Merdare od strane srpske policije u dva navrata (po izlasku i povratku na Kosovo) bez ikakvog objašnjenja. Pri ulasku u centralnu Srbiju, Trajković je zadržan dva sata, a potom je i po povratku na Kosovo zadržan još dva i po sata. Usled zadržavanja nije bio u mogućnosti da primi terapiju, te je 73-ogodišnji Momčilo Trajković završio u bolnici odakle se obratio porukom predsedniku Aleksandru Vučiću poručivši mu da je dobro. Trajković veruje da je razlog njegovog zadržavanja odluka da se organizuje skup Srpsko nacionalno veće, na kome bi se izrazilo nezadovoljstvo politikom koju na severu Kosova vodi Srpska lista, koja uživa podršku Srpske napredne stranke. Skup Srpskog nacionalnog veća je otkazan jer im sala za održavanje nije dozvoljena.

MONITORING

Smenjeni inspektori koji su otkrili Jovanjicu

Odlukom Kabineta MUP-a, inspektori Slobodan Milenković i Dušan Mitić premešteni su na druga radna mesta van Odeljenja za borbu protiv droge. Inspektori Milenković i Mitić su poznati javnosti po tome što su zaslužni za otkrivanje Jovanjice, najveće plantaže marihuane u ovom delu Evrope. Od trenutka kada su počela suđenja u slučaju Jovanjica, krenuli su i pritisci pojedinih predstavnika/ca vlasti i prorežimskih medija koji su nastojali da prikažu inspektore kao kriminalce. Iz advokatske kancelarije koja zastupa smenjene inspektore, saopšteno je da je cilj ove političke odluke MUP-a “direktno sprečavanje dalje istrage”. Podsećamo, na svedočenju u julu mesecu, deo građana/ki se okupio ispred zgrade Specijalnog suda kako bi pružio podršku progonjenim inspektorima.

Verzije predloga medijskih zakona odstupaju od Medijske strategije

Koalicija za slobodu medija saopštila je da poslednje verzije predloga Zakona o javnom informisanju i Zakona o elektronskim medijima nisu u skladu sa Medijskom strategijom, kao ni evropskom regulativom u ovoj oblasti. Pored brojnih zamerki, naročito problematičnim smatra se deo kojim se omogućava dalje finansiranje medija koji redovno krše Kodeks novinara Srbije. Takođe se odustaje od izbora novog saziva Saveta Regulatornog tela za elektronske medije, čiji postojeći članovi trenutno ne ispunjavaju uslove za članstvo po novom predlogu Zakona. Iako su ključne mere još 2020. godine usaglašene između Vlade i udruženja medija i novinara, poslednjim izmenama se ne ide u pravcu donošenja zakona kojima se poštuju evropski standardi koji garantuju slobodu medija i nezavisan rad regulatornih tela.

Mišljenja iznesena u ovoj publikaciji ne predstavljaju nužno mišljenja Fondacije Kuća ljudskih prava.

Opinions expressed in this publication do not necessarily represent those of the Human Rights House Foundation.

MONITORING

Odbačena krivična prijava zbog maltretiranja građana

Osnovni sud u Novom Sadu odbacio je krivičnu prijavu Stranke slobode i pravde (SSP) zbog nasilja sprovedenog nad građanima/kama koji su prošle godine protestovali protiv Gradskog urbanističkog plana. Pripadnici Žandarmerije i privatnog obezbeđenja maltretirali su okupljene građane/ke, a snimci klečanja na vratu i zavrtnja ruku šokirale su javnost. Poslanica SSP-a Danijela Grujić je podnela krivičnu prijavu nakon protesta održanog 21. jula 2022. godine, ali je prijava sada odbaćena. Grujić je tim povodom izjavila da su: “ovo samo novi dokazi legitimizacije nasilja prema neistomišljenicima koje ovaj režim promovise već čitavu deceniju”. Ovakvom odlukom nadležne institucije rešile su da ostanu slepe nad represijom i silom upotrebljenom nad okupljenim građanima/kama.

Mišljenja iznesena u ovoj publikaciji ne predstavljaju nužno mišljenja Fondacije Kuća ljudskih prava.

Opinions expressed in this publication do not necessarily represent those of the Human Rights House Foundation.